

Onderwijsgroep Galilei
voor openbaar voortgezet onderwijs



Richtlijnen Informatieverstrekking gescheiden ouders

Hossenbosdijk 14-16 Postbus 5
3232 PX Brielle 3230 AA Brielle

www.galilei.nl
Telefoon: (0181) - 650955
contact@galilei.nl

Informatieverstrekking aan gescheiden ouders

Inleiding

Scholen hebben nogal eens te maken met de gevolgen van verstoorde relaties tussen ouders. Dat kan scholen voor dilemma's plaatsen. Een ouder kan vinden dat hij recht heeft op informatie van de school waarop zijn kind zit, terwijl de andere ouder vindt dat de school juist geen gegevens moet verstrekken. De school dreigt dan tot partij te worden gemaakt in een geschil waar zij verder buiten staat en ook buiten wil blijven staan.

Belangrijkste wettelijke bepalingen informatieverstrekking gescheiden ouders

- Artikel 1:377b BW: De met het gezag belaste ouder heeft op grond van dit artikel uit het Burgerlijk Wetboek de verplichting de andere ouder op de hoogte te houden van gewichtige aangelegenheden die het kind betreffen;
- Artikel 1:377c BW. De school is in principe verplicht een ouder die niet het ouderlijk gezag heeft, desgevraagd van beroepshalve beschikbare informatie te voorzien over belangrijke feiten en omstandigheden die het kind of de verzorging en opvoeding van het kind betreffen. Art. 1:377c BW kent twee beperkingen voor het verstrekken van informatie: De informatie wordt niet verstrekt als de school de informatie niet op gelijke wijze aan de ouder met het ouderlijk gezag zou verschaffen of als het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet;
- Artikel 23b van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) bepaalt dat het bevoegd gezag rapporteert over de vorderingen van de leerlingen rapporteert aan hun ouders, voogden of verzorgers, dan wel aan de leerlingen zelf indien zij meerderjarig en handelingsbekwaam zijn.

Ouders krijgen automatisch samen het gezag als hun kind tijdens hun huwelijk of geregistreerd partnerschap wordt geboren. Als zij niet getrouwd zijn, of als er geen sprake is van geregistreerd partnerschap krijgt alleen de moeder door de geboorte van het kind automatisch het gezag. Haar partner kan het gezag verkrijgen door het kind wettelijk te erkennen. Dan ontstaat er eerst juridisch ouderschap. Het gezag kan vervolgens worden verkregen als beide ouders hun gezamenlijk gezag inschrijven bij het Centraal Gezagsregister.

Als beide ouders het ouderlijk gezag hebben, hebben zij beiden dezelfde rechten ten aanzien van het kind.

Het ouderlijk gezag over een minderjarig kind kan ook worden uitgeoefend door ouders die niet met elkaar getrouwd zijn. Samenwonen is voor het uitoefenen van het ouderlijk gezag niet vereist. Bij het geregistreerd partnerschap is ook wettelijk vastgelegd dat over een kind dat uit een dergelijke relatie is geboren de ouders beiden het ouderlijk gezag uitoefenen.

Centraal Gezagsregister

Als een (gescheiden) ouder aangeeft als enige ouderlijk gezag te hebben, dan moet de school dit bij twijfel nagaan in het Centraal Gezagsregister. Daarin worden beslissingen over het gezag geregistreerd. Het gezagsregister is openbaar, dus iedereen kan er een uittreksel uit opvragen. De school kan dat zelf doen of vragen of de ouder dat doet die stelt als enige ouder het gezag te hebben. Een uittreksel uit het gezagsregister kan worden aangevraagd bij alle rechtbanken in Nederland. Op rechtspraak.nl staat per rechtbank hoe dat in zijn werk gaat.

Aan de inzage in het register en het opvragen van een uittreksel zijn geen kosten verbonden.

Wat niet in het gezagsregister staat:

- informatie over het gezag van een moeder dat na de geboorte automatisch ontstaat;
- het gezamenlijk gezag over een kind geboren tijdens een huwelijk of geregistreerd partnerschap;
- het gezag dat een gezaghebbende ouder alleen voortzet na het overlijden van een andere gezaghebbende ouder;
- het gezag dat ouders na hun scheiding gezamenlijk voortzetten.

Bij twijfel kan de school de ouders vragen om een uittreksel van de Basisregistratie Personen van de gemeente waarop staat vermeld wie het gezag heeft.

Nieuwe partner

Als een van de ouders een nieuwe partner heeft, mag de school niet zonder meer de informatie over de voortgang van het kind aan de nieuwe partner verstrekken. Daarvoor is in beginsel toestemming nodig van de andere met gezag belaste ouder. De nieuwe partner is op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) immers een derde aan wie de school zonder instemming van beide ouders met gezag geen informatie over de leerling mag verstrekken.

Als beide ouders gezag hebben, mag een van de ouders dus in beginsel ook niet zonder toestemming van de andere ouder een nieuwe partner meenemen naar een oudergesprek.

Mochten beide ouders instemmen met de aanwezigheid van de nieuwe partner bij een oudergesprek, dan kan school ook zelf besluiten deze nieuwe partner niet toe te laten tot het oudergesprek. De school heeft immers slechts de verplichting om ouders van leerlingen te informeren over de voortgang van de leerling en hoeft hierover niet in gesprek te gaan met derden.

Nieuw partner = verzorger

De situatie ligt anders wanneer de nieuwe ouder gezien moet worden als de verzorger van het kind. Onder de definitie van ouder in de Wet op het primair onderwijs (WPO) worden ook personen begrepen die als verzorger worden aangemerkt. Nieuwe partners van ouders die tevens verzorger zijn in de zin van de WPO, hebben ook recht op informatie over de voortgang van het kind en mogen dus deelnemen aan ouderavonden. De school hoeft hier geen instemming van de andere ouder voor te vragen.

Hetzelfde geldt voor een leerling die staat ingeschreven op een school voor voortgezet onderwijs. Als de nieuwe partner tevens verzorger is, heeft hij of zij ook het recht op informatie over de vordering van het kind op school. De informatieplicht van de school ten aanzien van de vorderingen van de leerlingen geldt totdat de leerling de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Hierna mag de school ouders/verzorgers alleen informeren als de betreffende leerling hiervoor expliciet en ondubbelzinnig toestemming heeft gegeven.

Voogd

Voogdij is gezag dat wordt uitgeoefend door een ander dan de ouders. De voogd is de persoon die voogdij heeft en heeft de bevoegdheden van een ouder met gezag. De ouder is dan uit het ouderlijk gezag gezet door de rechter of overleden. De voogd is hiermee het eerste aanspreekpunt voor de school. Als de ouders nog leven, is geen toestemming van hen nodig, maar zij hebben wel recht op informatie op hoofdlijnen.

Een voogd hoeft niet altijd een persoon te zijn. De rechter kan ook een gecertificeerde instelling tot voogd benoemen. Ouders kunnen dit niet.

Gezinsvoogd

De gezinsvoogd organiseert bij een ondertoezichtstelling hulp en steun in het gezin. Een gezinsvoogd heeft geen gezag, want dat blijft bij een ondertoezichtstelling bij de ouders. Zij blijven dus het eerste aanspreekpunt voor de school, ook voor toestemming. Als er geen overeenstemming met de ouders mogelijk is, kan school de gezinsvoogd hierover informeren. Deze kan in het belang van het kind de ouders schriftelijke aanwijzingen geven.

De gezinsvoogd heeft een eigenstandig wettelijk recht op informatie voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. De school mag zonder toestemming van ouders vragen van de gezinsvoogd in het kader van een ondertoezichtstelling beantwoorden en ook op eigen initiatief informatie verstrekken die van belang is voor de ondertoezichtstelling. Daarbij is van belang dat niet meer informatie wordt verstrekt dan noodzakelijk en dat het een informatierecht is, geen inzage- en afschrijfrecht. De leerling (wanneer die 16 jaar of ouder is) en/of ouders moeten worden geïnformeerd over de informatieverstrekking.

Voor de gezinsvoogd geldt dat die voordat de informatie wordt verstrekt, hiervoor toestemming moet trachten te krijgen van de leerling (wanneer die 16 jaar of ouder is) en/of de ouders voor gebruik wordt gemaakt van dit meldrecht.

Een ondertoezichtstelling wordt uitgesproken door de kinderrechter. Voor een school is het relevant om te weten of een kind een ondertoezichtstelling heeft, omdat de gezinsvoogd sommige informatie, namelijk die noodzakelijk kan worden geacht voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling, mag krijgen zonder toestemming van de ouders of het kind vanaf 16 jaar. Vermoedelijk zal de gezinsvoogd contact zoeken met school en dan kan de school sommige gevraagde informatie geven. Het is van belang dat de school een duidelijke vraag krijgt en schriftelijk antwoord geeft.

Een gezinsvoogd neemt geen beslissingen; dit recht blijft bij de ouders. De taak van de gezinsvoogd is ouders te ondersteunen en adviseren.

Pleegouder

Een pleegouder heeft geen gezag over het kind. Het gezag ligt dan bij de ouders, vaak met een gezinsvoogd als begeleider. Dit betekent dat de ouders degenen zijn die toestemming moeten geven.

Een pleegouder kan in enkele gevallen ook voogd zijn. Als dat zo is, dan is er een rechterlijke beslissing waarin dat staat en is de voogd degene die toestemming geeft.

Een uithuisplaatsing wordt uitgesproken door de kinderrechter. Het kind woont dan niet meer bij zijn ouders. In de meeste gevallen hebben de ouders nog wel het ouderlijk gezag. Ook als dat niet het geval is, hebben de ouders op grond van artikel 1:377c BW recht op alle informatie over hun kind die de school ook zou geven aan ouders met ouderlijk gezag.

De school moet zich ervan vergewissen hoe de gezagspositie van ouders is en of er sprake is van een gezinsvoogd of voogd. Dit kan door te vragen om de ondertoezichtstellingsuitspraak van de rechter of een uittreksel uit het gezagsregister.

In principe mag de school afgaan op de informatie die de ouder hierover aan de school heeft verschaft. Bij twijfel is het zaak om meer informatie te vragen, zoals hierboven is aangegeven.

Informatieverstrekking indien ouderlijk gezag bij beide ouders

In het geval dat ouders een scheiding overwegen, blijven beide ouders verantwoordelijk voor hun kind(eren) totdat de rechter een uitspraak heeft gedaan over de toekenning van het ouderlijk gezag. In veel gevallen worden beide ouders met het gezag over het kind belast.

Sommige ouders kiezen voor een feitelijke deling van verzorging en opvoeding. Doorgaans noemt men dit co-ouderschap. Beide ouders hebben wat betreft de informatievoorziening over hun kind dan dezelfde rechten en plichten.

Indien beide ouders na een scheiding het ouderlijk gezag hebben, hebben deze evenveel rechten met betrekking tot de informatievoorziening van hun kind(eren) en worden beiden in voorkomende gevallen aangesproken of geïnformeerd. Uitgangspunt is dat de school ouders dezelfde mondelinge

en schriftelijke informatie geeft. Hiervan kan worden afgeweken wanneer alle partijen hierover schriftelijke afspraken maken.

De school heeft hier een actieve informatieplicht en een eigen verantwoordelijkheid en mag het initiatief niet bij de ouder zelf laten liggen.

Enkele voorbeelden:

- Als de school weet dat er geen omgang is tussen een ouder en het kind, mag de school geen genoegen nemen met de mededeling van de andere ouder dat deze zal voorzien in de informatieverstrekking. De school moet dit controleren.
- Met het in tweevoud meegeven van de informatie aan het kind, voldoet de school in principe aan de informatieplicht, maar wanneer blijkt dat de informatie een van de ouders niet bereikt, moet de school een andere manier zoeken om de informatie te verstrekken.
- De school moet, indien een van de ouders niet gezamenlijk op gesprek wil komen, de mogelijkheid bieden voor een afzonderlijk gesprek met beide ouders, bijvoorbeeld voor een 10-minutengesprek of voor een gesprek over extra zorg voor de leerling.

Informatieverstrekking indien ouderlijk gezag bij één van de ouders

De ouder die het ouderlijk gezag uitoefent, is verplicht het kind te verzorgen en op te voeden en is de wettelijk vertegenwoordiger van het kind. De met het ouderlijk gezag belaste ouder is ook verplicht de andere ouder op de hoogte te stellen over belangrijke aangelegenheden met betrekking tot het kind.

Als één ouder het ouderlijk gezag heeft, kan de school volstaan met informatievoorziening aan die ene ouder. In het Burgerlijk Wetboek (artikel 1:377b BW) is namelijk bepaald dat de ouder met het gezag, de ouder zonder het gezag moet informeren over belangrijke zaken die het kind aangaan.

De school mag er in beginsel op vertrouwen dat de ouders elkaar informeren over de voortgang van de leerling. Als dit niet gebeurt, kan de ouder zonder gezag zelf om informatie over de voortgang van zijn of haar kind verzoeken. De school dient deze informatie vervolgens te verstrekken. Een school mag niet verwijzen naar de gezaghebbende ouder als de ouder zonder ouderlijk gezag informatie opvraagt.

Deze verplichting voor de school vloeit voort uit artikel 1:377c BW, dat bepaalt dat derden die beroepshalve beschikken over informatie over belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen, de ouder zonder gezag hierover moeten informeren als die ouder daarom vraagt. De ouder moet daar wel zelf om vragen; de school hoeft dit dus niet uit eigen beweging te doen. De informatie kan gaan over de cognitieve en/of sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind, zoals leerprestaties of medische kwesties. Hieronder valt bijvoorbeeld wel een schoolrapport, maar niet een uitnodiging voor een algemene ouderavond of het maken van een schoolfoto.

De vraagstelling moet gericht zijn. Er moet uit blijken welke soort gegevens de ouder, die niet met het ouderlijk gezag is belast, wil hebben. Het verzoek kan zich ook uitstrekken tot een bepaalde periode. Zo kan de niet-gezagsouder de school een verzoek doen om regelmatig over de schoolprestaties te worden geïnformeerd gedurende de jaren dat het kind daar op school zit, bijvoorbeeld door toezending van alle schoolrapporten. De informatie kan gaan over de cognitieve en/of sociaalemotionele ontwikkeling van het kind, zoals leerprestaties of medische kwesties. Hieronder valt bijvoorbeeld wel een schoolrapport, maar niet een uitnodiging voor een algemene ouderavond of het maken van een schoolfoto.

De school hoeft geen informatie te verstrekken die zij ook niet verstrekt aan de met het ouderlijk gezag belaste ouder. Dit mag ook niet als het belang van het kind zich verzet tegen het verschaffen van informatie. De school moet een eigen afweging over dat belang maken.

Wanneer de schoolleiding weigert bepaalde informatie te verstrekken waar de niet met het ouderlijk gezag belast ouder om heeft gevraagd, kan laatstgenoemde de rechter verzoeken te bepalen dat de gewenste informatie alsnog wordt verschaft.

De school moet de gezaghebbende ouder over een verzoek tot informatieverstrekking op de hoogte brengen. Als de ouder met gezag zich verzet tegen het verstrekken van informatie aan de andere ouder of dit niet in het belang van het kind acht, is dit onvoldoende. Deze ouder zal dit moeten onderbouwen, bij voorkeur met een gerechtelijke uitspraak waarin een beperking van de informatieplicht is opgenomen.

De veiligheid van het kind speelt een rol bij de afweging of de school informatie verstrekt. Als een kind aangeeft bang te zijn voor de ouder, mag een school terughoudend zijn in de informatieverstrekking.

Een leerling wordt alleen aan de met het ouderlijk gezag belaste ouder meegegeven tenzij met de ouder(s) en de school anders is afgesproken en dat schriftelijk is vastgelegd.

Werkwijze

- Indien de niet met het ouderlijk gezag belaste ouder verzoekt om informatie dient hij/zij (bij twijfel) een kopie van zijn legitimatiebewijs te overleggen.
- De andere ouder wordt van het gedane verzoek schriftelijk in kennis gesteld. Daarbij wordt aangegeven dat alleen redenen die het belang van het kind aangaan tegen het verzoek kunnen worden ingebracht.
- Binnen vier weken na de datum waarop het verzoek om informatie is ingediend, neemt de schoolleiding in overleg met het bestuur een besluit of de gevraagde informatie zal worden verstrekt en stelt beide ouders hiervan schriftelijk op de hoogte.
- Informatie wordt niet verstrekt, wanneer de school een gegronde reden heeft om aan te nemen dat dit in strijd is met het belang van het kind; bijvoorbeeld als de veiligheid in het geding is.
- De informatie die de school over het kind verstrekt aan de niet met het ouderlijk gezag belaste ouder heeft in beginsel alleen betrekking op de volgende onderdelen:
 - Kopieën van het rapport
 - De toets resultaten
 - De sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind
- De informatie over kind wordt in voorkomend geval uitsluitend rechtstreeks aan de niet met het ouderlijk gezag belaste ouder verstrekt en niet via derden.
- De school onthoudt zich te allen tijde van het verstrekken informatie over de privé-omstandigheden van beide ouders.

Het belang van het kind

Als er informatie verschaft wordt, moet eveneens aan de hand van het belang van het kind worden vastgesteld of daarin een selectie gemaakt moet worden en op welke wijze de gegevens moeten worden verstrekt. Een voorbeeld: aan de niet met het ouderlijk gezag belaste ouder is de omgang met zijn kind door de rechter ontzegd. Deze probeert na schooltijd toch het kind te ontmoeten. De andere ouder schrijft het kind in op een andere school. De school handelt vervolgens in het belang van het kind wanneer de school weigert informatie te verstrekken aan de ouder over de nieuwe school. De belangenafweging die de school moet maken, brengt mee dat zij zelf onderzoek moet doen of er al dan niet sprake is van een belang dat zich tegen informatieverstrekking verzet. Het enkele feit dat een kind niet wil dat er informatie over zijn schoolresultaten wordt verstrekt, levert onvoldoende reden op om informatie te weigeren vanwege strijd met het belang van het kind.

Ook wanneer familieleden, advocaten, leden van de Raad van Kinderbescherming etc. aangeven dat het geven van informatie strijdig zou zijn met het belang van het kind, dient de school dit steeds zelf zorgvuldig te onderzoeken en tot een belangenafweging te komen. Een dergelijk onderzoek dient bij voorkeur plaats te vinden in samenspraak met bestuurder.

Inschrijving van nieuwe leerlingen/uitschrijving

De wet geeft aan dat de aanmelding door de ouders moet worden gedaan. De inschrijving van een kind op een bepaalde school is een belangrijke beslissing in de opvoeding. Ouders die gezamenlijk het gezag dragen over het kind, moeten samen overeenstemming over de inschrijving bereiken. Het is echter niet noodzakelijk dat de ouders samen de inschrijving verrichten. In beginsel mag de school er te goeder trouw van uitgaan dat als een van de met het gezag belaste ouders een kind op een school in- of uitschrijft, deze inschrijving met goedvinden van de andere ouder plaatsvindt.

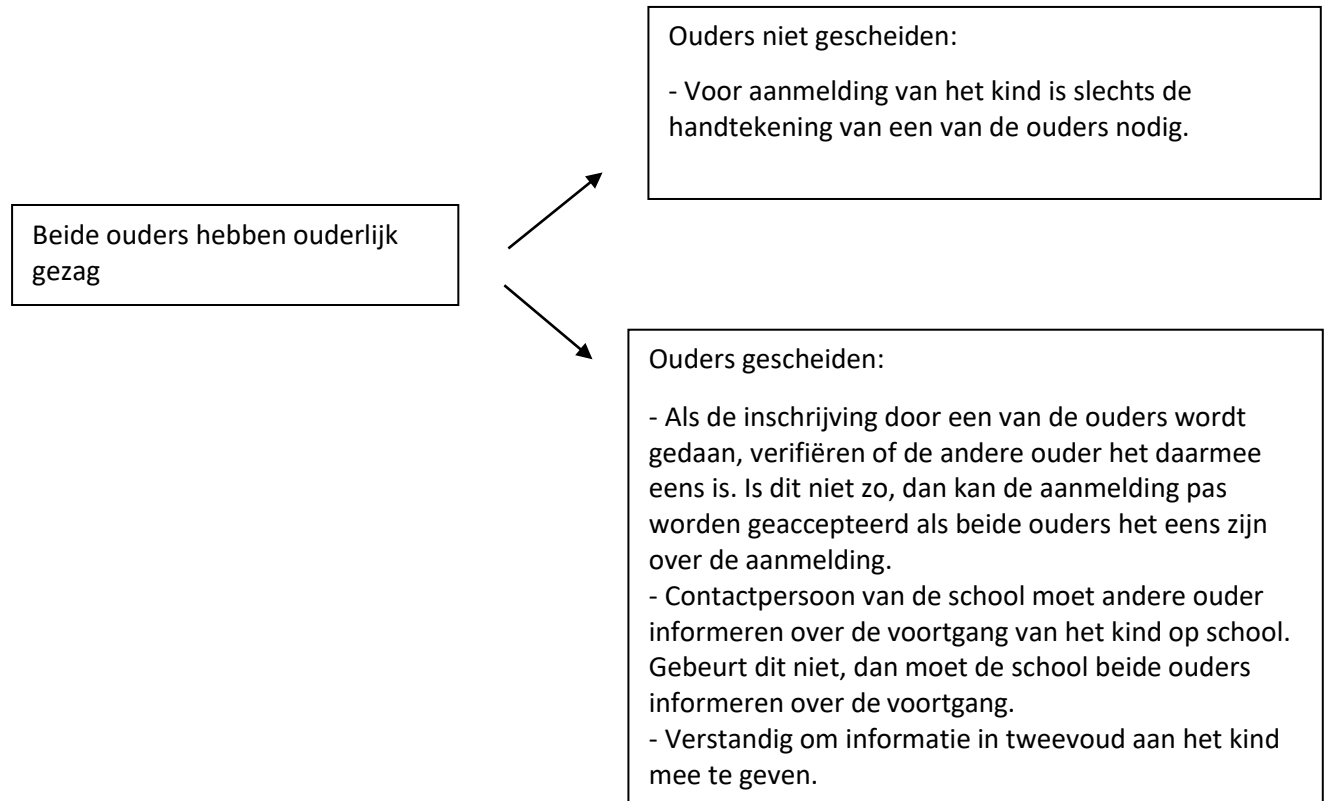
- **Beide ouders hebben ouderlijk gezag**
Als de school weet of vermoedt dat de aanmelding wordt gedaan door een gescheiden ouder, doet de school er goed aan te onderzoeken of de andere ouder het eens is met de inschrijving. Als de school weet of behoort te weten dat de andere met het gezag belaste ouder niet op de hoogte is van deze inschrijving of het daar niet mee eens is, mag het bevoegd gezag de inschrijving niet accepteren. De ouder moet dan eerst zorgen voor (vervangende) instemming van de andere ouder om de leerling in of uit te kunnen schrijven. Als de ouders het samen niet eens worden over een inschrijving, zullen zij zelf stappen moeten ondernemen om dit verschil van mening te beslechten. Tot het moment dat er door de ouders overeenstemming is bereikt over de inschrijving op een school of een rechter dit geschil heeft beslecht, kan het bevoegd gezag de inschrijving niet accepteren. Als een dergelijke patstelling ertoe leidt dat een kind onnodig thuis komt te zitten, doet de school er goed aan de leerplichtambtenaar in te schakelen. Het is zinvol om op het aanmeldformulier de ouder te laten verklaren dat de andere ouder met de inschrijving instemt.
- **Eén ouder heeft ouderlijk gezag**
Als slechts een van de ouders is belast met het ouderlijke gezag, kan het bevoegd gezag volstaan met de handtekening van deze ouder. Het bevoegd gezag kan de aanmelding van de leerling in dit geval ook accepteren als de ouder zonder gezag niet instemt met de aanmelding. Het is zinvol om de ouder met het ouderlijk gezag op het aanmeldformulier te laten verklaren dat de ouder alleen het ouderlijk gezag heeft.

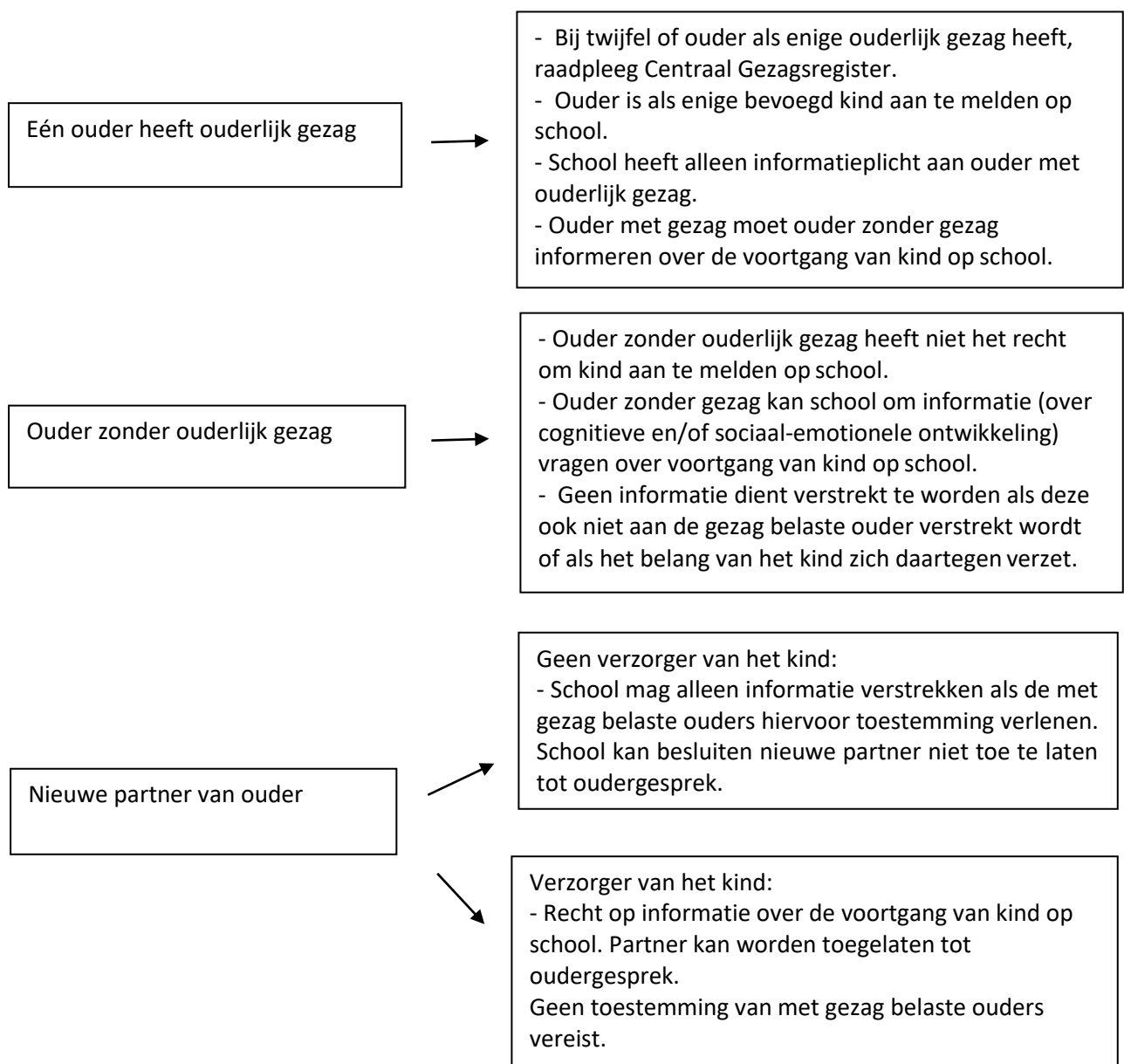
Een ouder zonder ouderlijk gezag heeft geen beslissingsbevoegdheid met betrekking tot de aanmelding van zijn kind op school.

- **Voogd, gezinsvoogd, pleegouders**
Als beide ouders niet het ouderlijk gezag hebben, kan de aanmelding geschieden door de voogd. Indien een gezin een gezinsvoogd heeft, dan hebben de ouders nog wel het ouderlijk gezag en daarmee het recht om te bepalen op welke school zij hun kind aanmelden. Voor pleegouders geldt hetzelfde met uitzondering van pleegouders die ook de voogd van het kind zijn.

Wat hierboven staat vermeld, geldt ook voor de uitschrijving van een leerling op school.

Schema omgaan met verschillende vormen van gezag





Gezinsvoogd



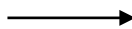
- Heeft geen ouderlijk gezag.
- Ouders met ouderlijk gezag zijn aanspreekpunt voor school.
- Recht op informatie die noodzakelijk is voor uitvoering van ondertoezichtstelling.
- Ouders moeten worden geïnformeerd over informatieverstrekking aan gezinsvoogd.

Voogd



- Voogd heeft bevoegdheden van ouder met gezag.
- Voogd heeft recht om kind aan te melden op school. Dit geldt ook voor uitschrijving.
- Voogd heeft recht op informatie over vorderingen van kind op school.
- Als ouders nog in beeld zijn, hebben zij geen ouderlijk gezag.

Pleegouder



- Pleegouder heeft geen ouderlijk gezag, tenzij pleegouder ook voogd is.
- Pleegouder heeft niet recht om kind aan te melden op school. Dit geldt ook voor uitschrijving.
- Pleegouder is verzorger en heeft recht op informatie over vorderingen van kind op school.